

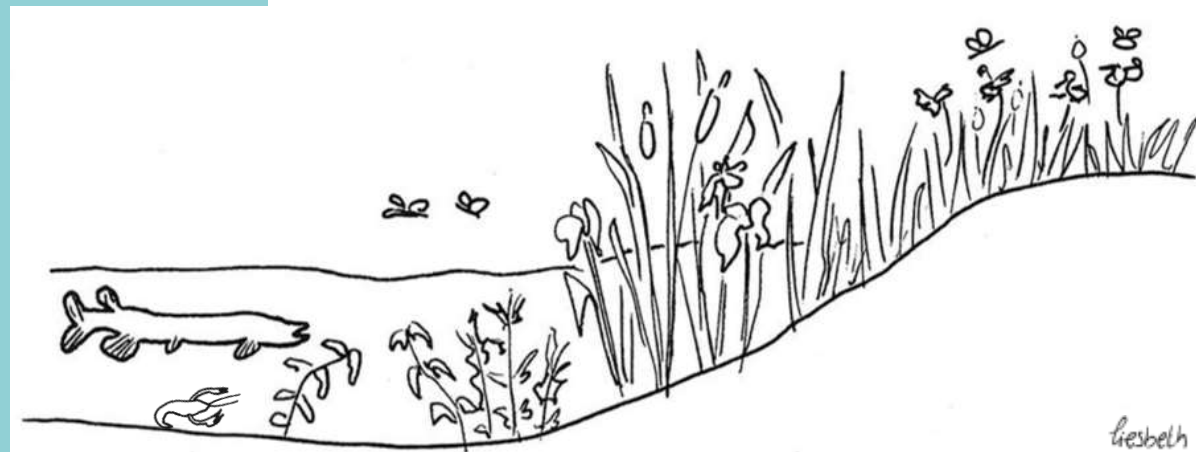
Hoogheemraadschap van
Rijnland

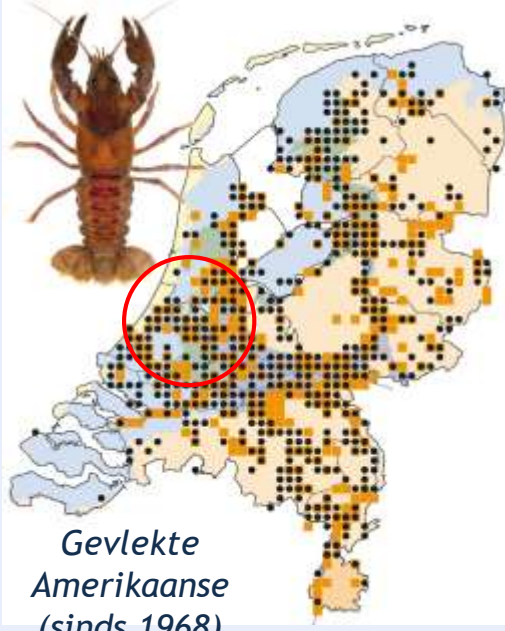
Natuurvriendelijke oevers tegen exotische rivierkreeften

Liesbeth van der Veen

Beleidsadviseur Waterkwaliteit en Aquatisch Ecologie

Vissennetwerk 28-03-2025

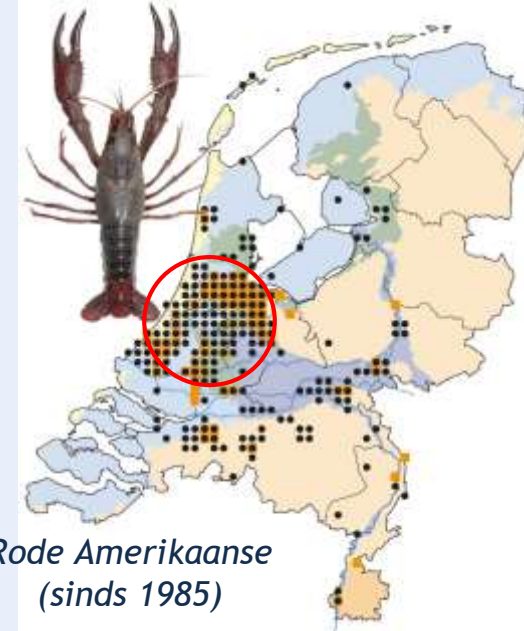

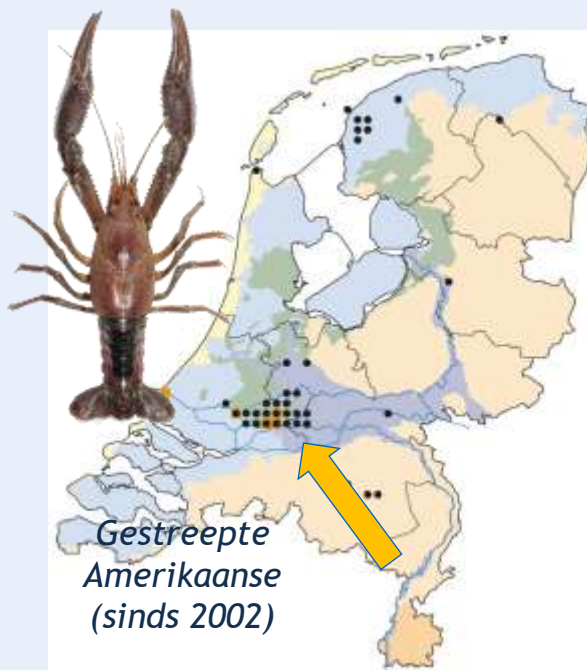
*Gevlekte
Amerikaanse
(sinds 1968)*

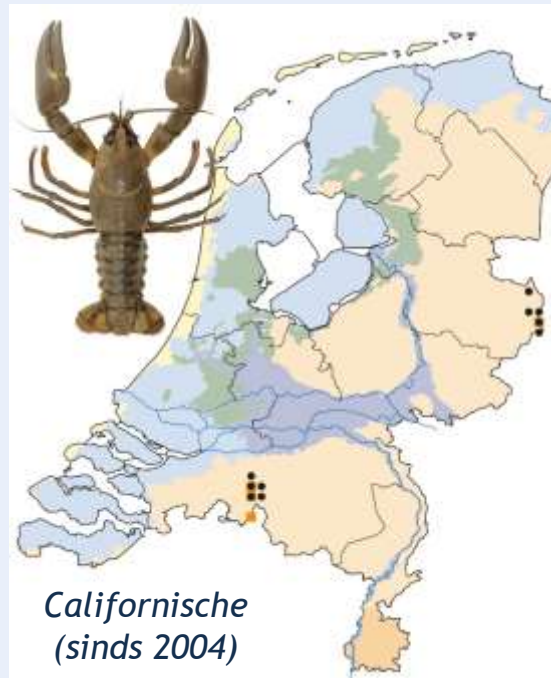
*Turkse rivierkreeft
(sinds 1977)*

*Rode Amerikaanse
(sinds 1985)*

*Gestreepte
Amerikaanse
(sinds 2002)*

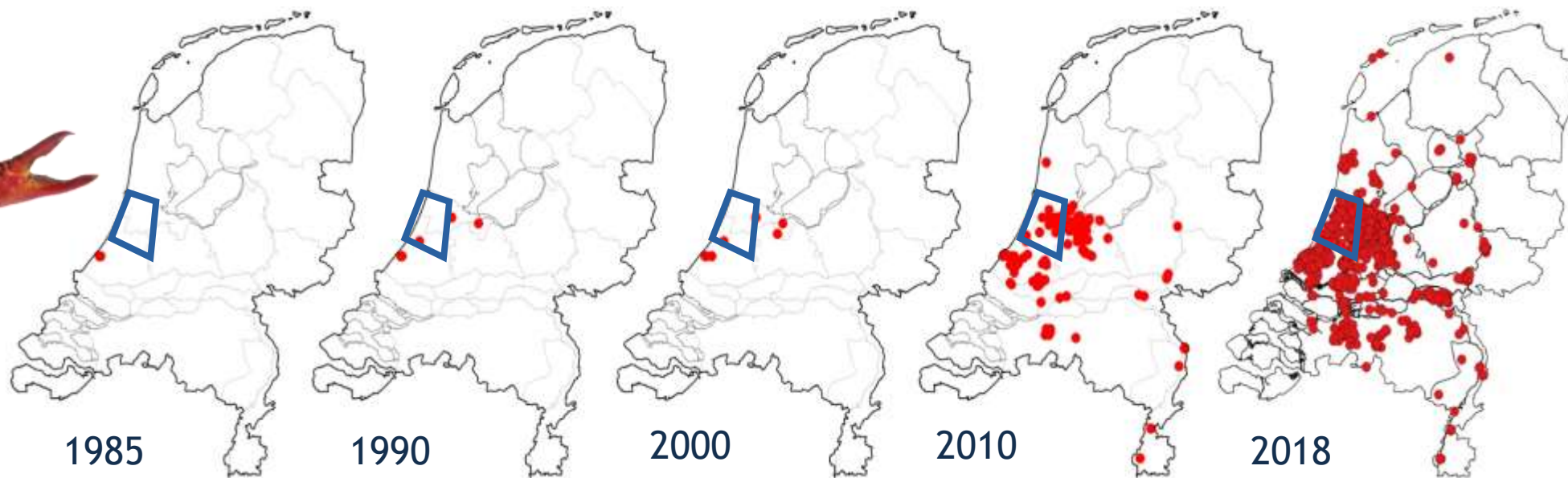
*Californische
(sinds 2004)*

*Geknobbelde
Amerikaanse
(sinds 2004)*

Het rode gevaar komt uit het westen

6 oktober 2018

Probleem

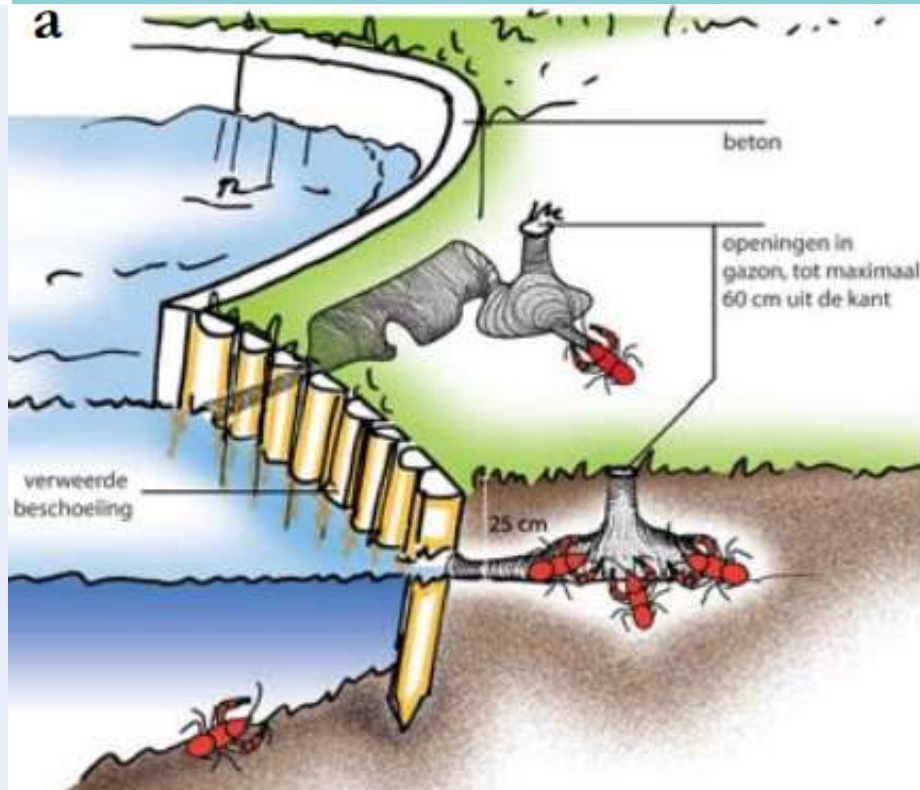
Verspreiding door

- Kreeftenpest
- Snelle reproductie
- Ze eten alles
- Mobiliteit over water en land

Gevolgen

- Wegconcurrentie Europese rivierkreeft
- Invloed op biodiversiteit
- Invloed op waterkwaliteit
- Afkalving

Zondebok?

▲ Is de Amerikaanse rivierkreeft de veroorzaker van de dijkdoorbraak in Reeuwijk? © 112HM / Pim Mul

Kunnen rivierkreeften een dijk mollen? Deze expert vraagt het zich af: 'Niet erg aannemelijk'

DIJKDOORBRAAK REEUWIJK „Het is niet uitgesloten dat de Amerikaanse rivierkreeft de oorzaak is van het verschuiven van de dijk in Reeuwijk, maar erg aannemelijk is dit niet.” Dat zegt onderwaterbioloog Bram Koese

Rijnland: geen pilot wegvangen

niet opnieuw wiel uitvinden

wegvangen geen duurzame maar wel dure aanpak

want eeuwigdurend

Bron: HH Schieland & Krimpenerwaard

Tussenstand pilots wegvangen

Eind 2023, kennisbijeenkomst:
Beheersmatig wegvangen werkt mits

Intensieve uitvoering
(>70% wegvangst per jaar)

Herhaling nodig
(2-3 jaar)

Grove eerste indicatie kosten beheersmatig wegvangen

- Rijnland: € 20-25 mln / jaar
- Nederland: € 400-500 mln / jaar

Bron: HH Schieland & Krimpenerwaard

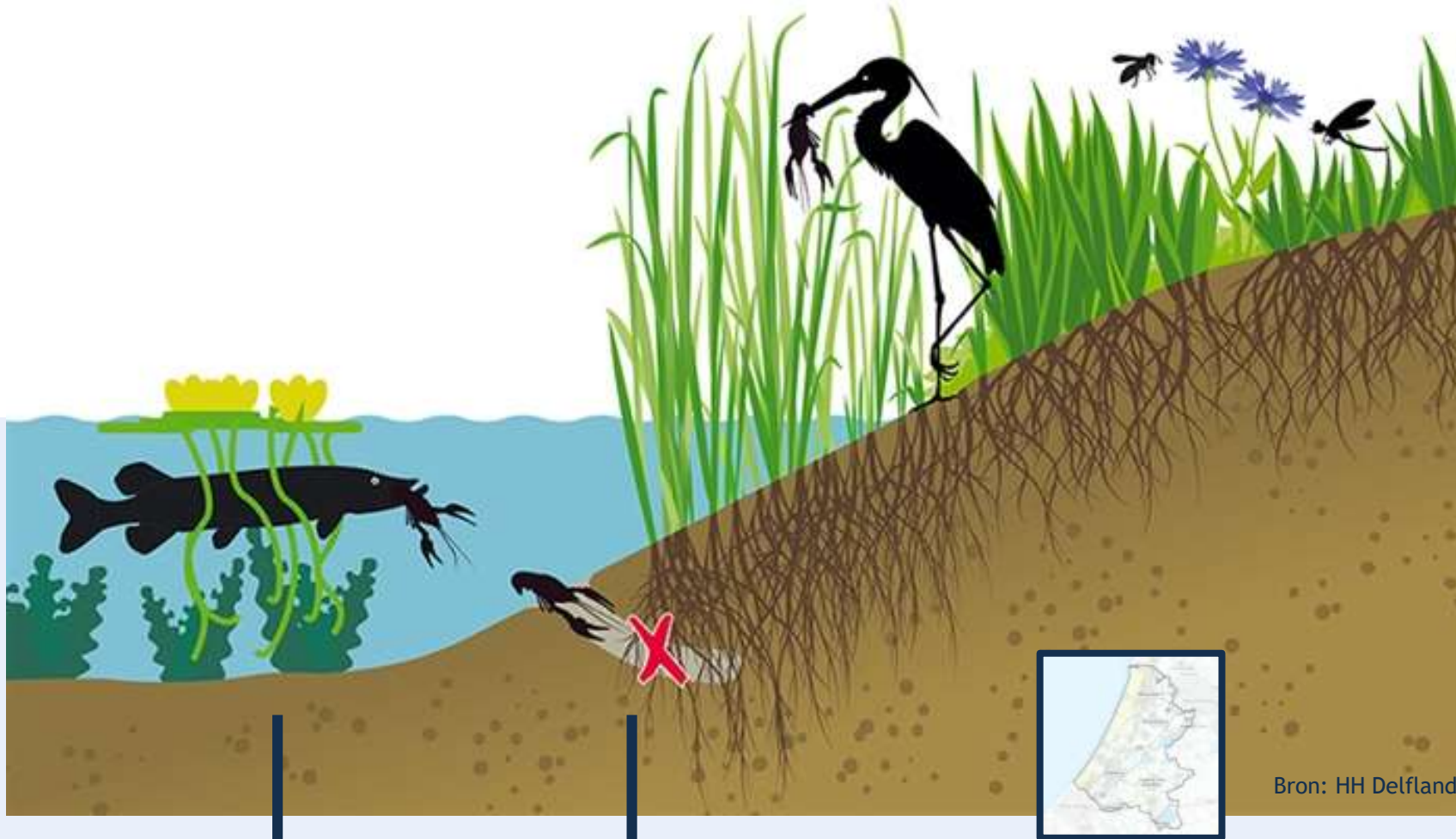

Rijnlands afwegingen voor aanpak

- Ecosysteemherstel
- Natuurvriendelijke oevers → minder rivierkreeften
- Studies WS Rivierenland (2018) en Stowa (2020)

Bron: HH Delfland

Meer
predatoren

Lastiger
graven

Toepasbaar
in gebied

Driedig doel

Verbetering waterkwaliteit

Minder rivierkreeften

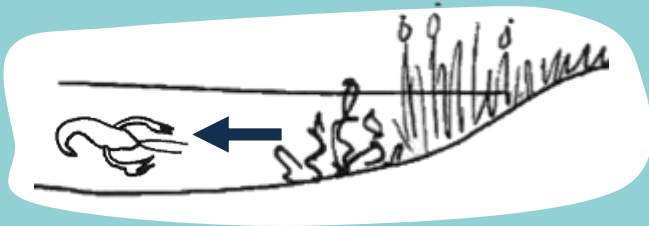

Perspectief ingelanden

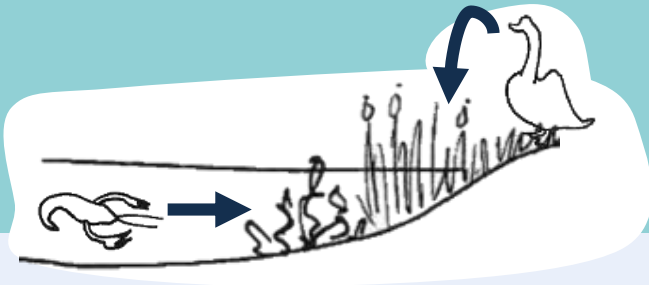

Pilot Cronesteyn

- Vraag 1: Effect inrichting op aantallen rivierkreeften

- Vraag 2: Effect rivierkreeften en ganzen op flora en fauna

In samenwerking met:

RHDHV

Gemeente
Leiden

ATKB

ATKB

Locatie

Figuur 1 Overzichtskaart met de referentielocatie in blauw en onderzoekslocatie in rood.

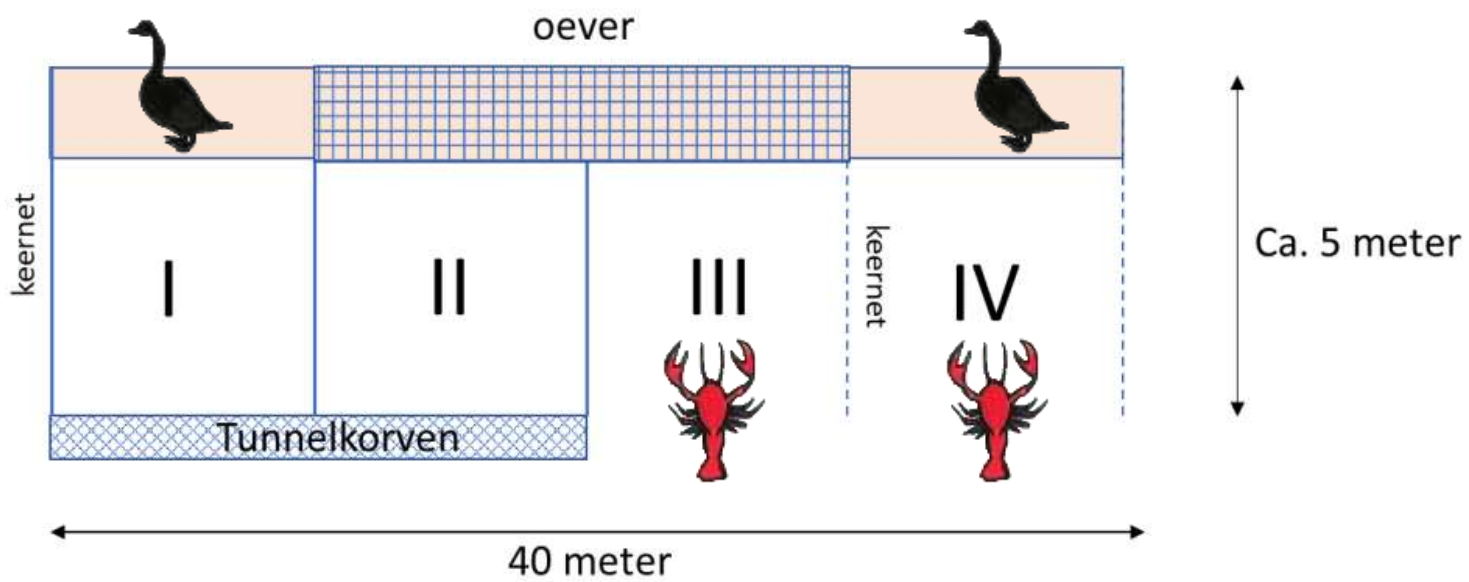

Foto 1 Oever bij de referentie locatie.

Foto 2 Oever bij de onderzoekslocatie.

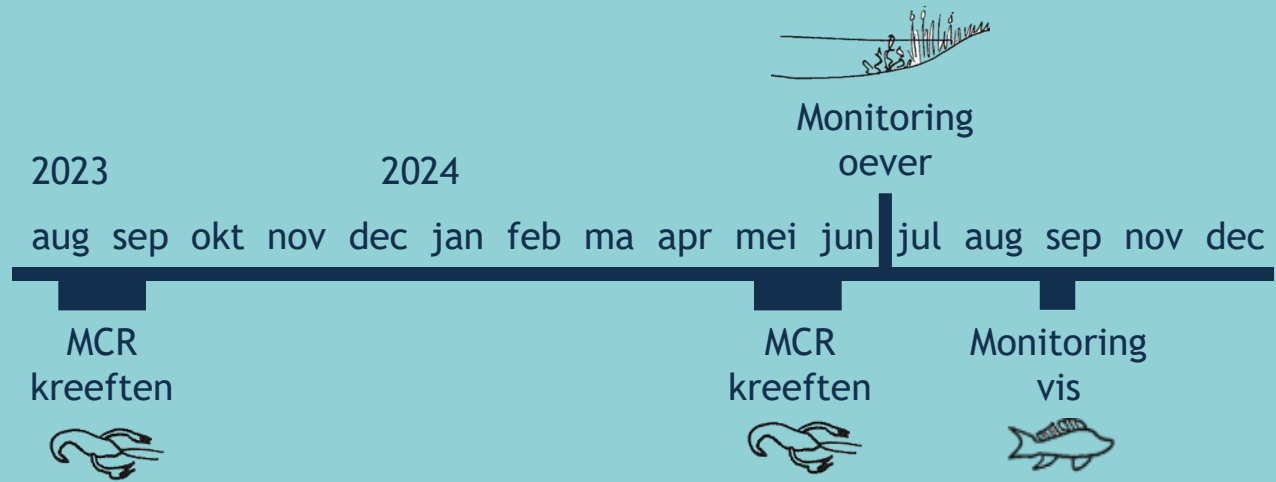
Methode

Duplo

Methode

Tussenresultaat Cronesteyn

▲ Martin Gooseers van het Hoogheemraadschap van Rijnland bij de proefvelden in de sloot. © AD

Baanbrekend onderzoek bevestigt voordelen van natuurvriendelijke oevers tegen rivierkreeft

BESTRIJDING Eerste resultaten met proeven tegen kreeftenplaag stemmen hoopvol

Natuurvriendelijke oever verjaagt de rivierkreeft

Bij natuurvriendelijk aangelegde oevers zitten zes tot zeven keer minder rivierkreeften dan bij stelde oevers. Dat blijkt uit een memo van het hoogheemraadschap van Rijnland. Het zijn eerste resultaten van proeven tegen de invasieve diertjes in Leiden en Oud Ade, en rond Schiphol. Ook speciale lokvallen lijken effectief.

De proef met geleidelijk natuurvriendelijke oevers startte in het Loosdrechtse gebied in 2015. In 2021 zijn de eerste resultaten bekend. Het hoogheemraadschap van Rijnland heeft de proef uitgebreid naar de Oud Ade en Schiphol. De proef is nu in volle gang. De onderzoekers kijken naar de effectiviteit van de natuurvriendelijke oevers. Ook wordt er gekeken naar de effectiviteit van speciale lokvallen. De onderzoekers hopen dat de natuurvriendelijke oevers de rivierkreeftplaag kunnen bestrijden.

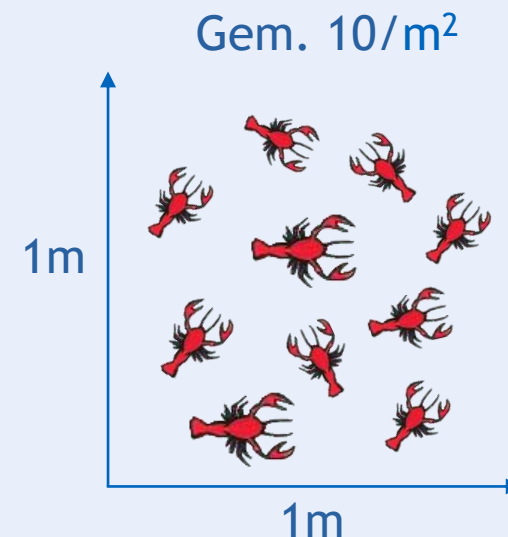
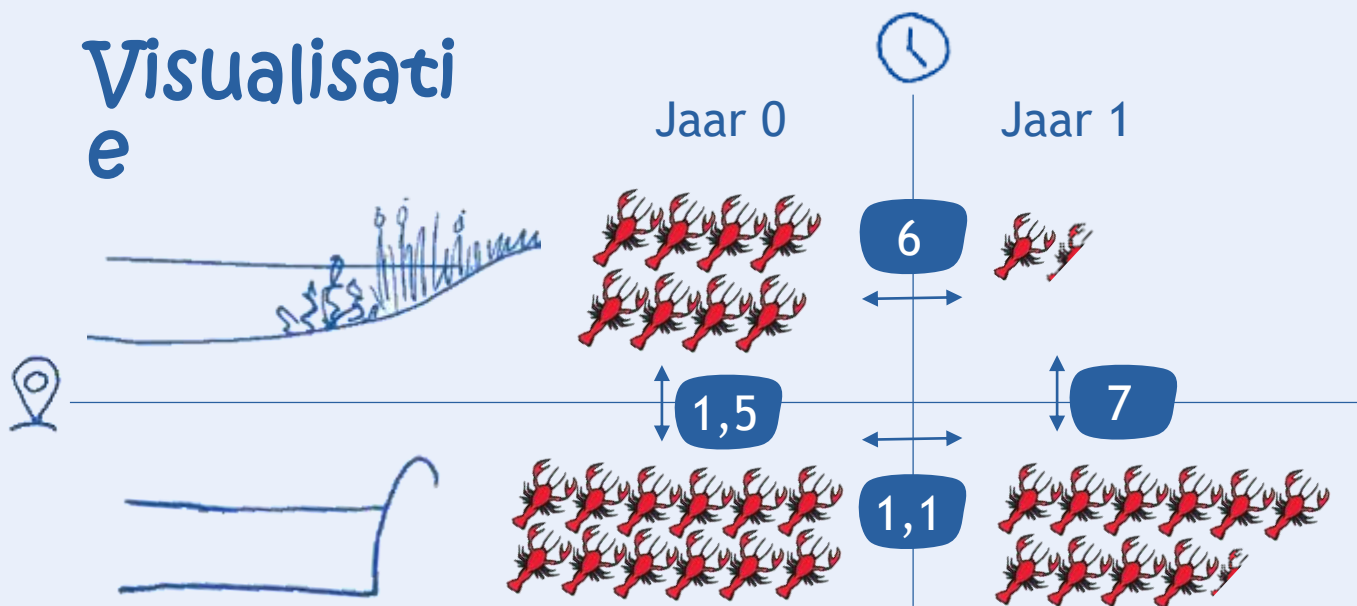
NOS Nieuws • Dinsdag 25 februari, 13:58

Minder rivierkreeften door proef met natuurvriendelijke oevers in Leiden

Effect op kreeftendichtheid

dichtheid (aantal/m ²)	T0 (2023)	T1 (2024)	verschilfactor in tijd
onderzoekslocatie	8* (+/-5)	1,4 (+/-0,6)	6
referentielocatie	12* (+/-5)	10,2 (+/-3,7)	1,1
verschilfactor in locatie	1,5	7	

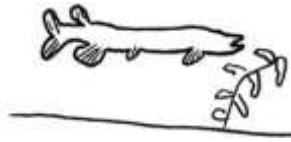
Visualisatie

Effect op vissen

Potentie visgemeenschap

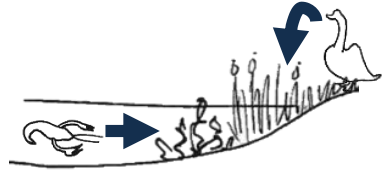
Electrovisbemonstering op plek 5, waar natuur is ontwikkeld

Biomassa

Snoek	72%
Baars	24%
Zeelt	3%
Marm grondel	1%
Pos	1%
Kleine modderkruiper	<1%

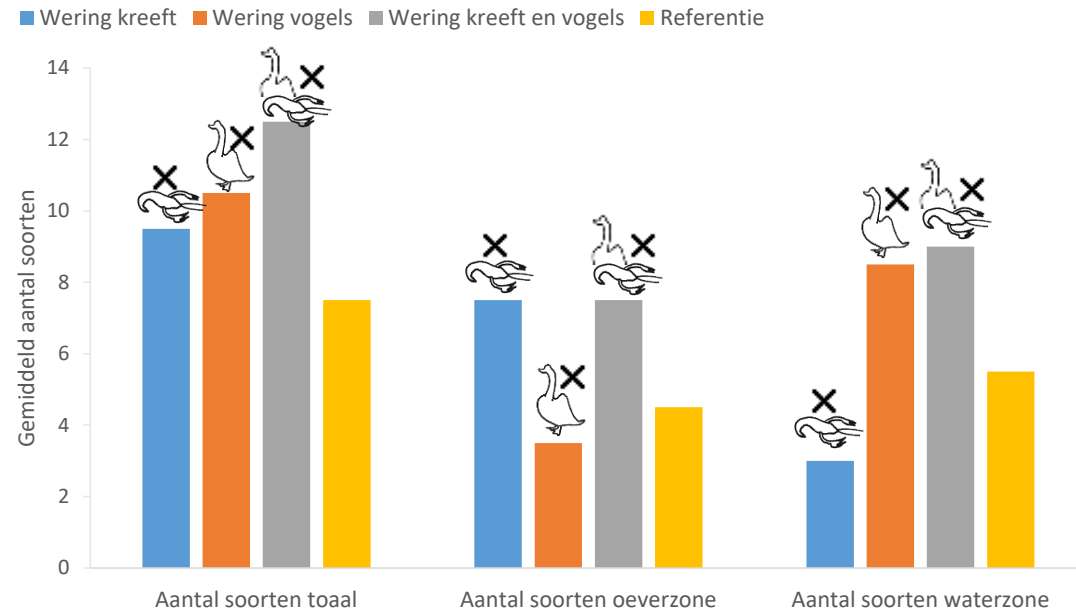
Effect op NVO

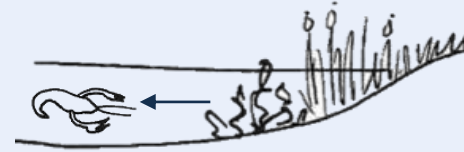
Soortenrijkdom

Totaal:

1. Wering kreeft en vogels
2. Wering vogels
3. Wering kreeft
4. Referentie

Tussenresultaat Cronesteyn 2024

Vraag 1: Effect inrichting NVO op aantallen rivierkreeften

Afname factor 6 à 7
tov beginsituatie* en
referentie

Effect door
inrichting; niet
door uitvoering

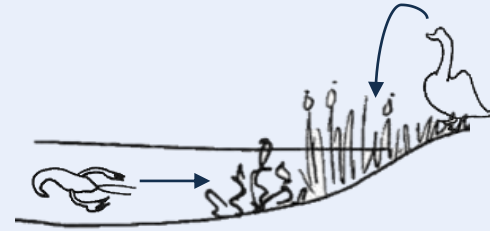

Kantelpunt wel of geen
ecologische schade in
zicht (0,9 ind./m²)

Hoge dichtheden
beginsituatie (T0) en
referentie (8-12 ind./m²)

Tussenresultaat Cronesteyn 2024

Vraag 2: Effect rivierkreeften en ganzen op flora en fauna

Nog te vroeg voor conclusies

Kreeften en ganzen hebben effect op nieuwe NVO's

Winstwaarschuwing: in 2025 weer monitoring

Andere pilots Rijnland

Pilot onderhoud

Effect onderhoud oever en midden van watergang

Waterkwaliteit

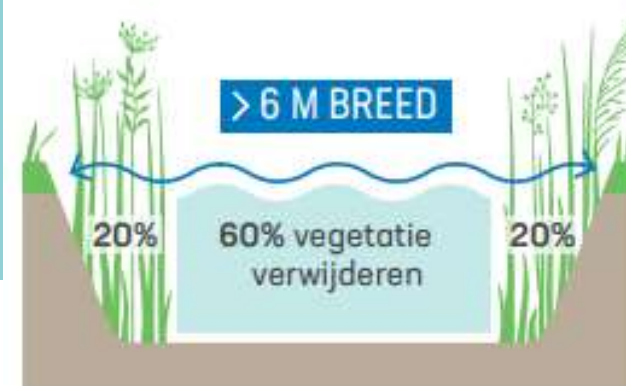
Verwijderen visbroed

Potentiële natuurlijke vijand

Minimaal onderhoud

Pilot onderhoud

Polderlab Vrouwvennepolder - Oude-Ade

Vraag oeveronderhoud staat nog open

Midden in de watergang:

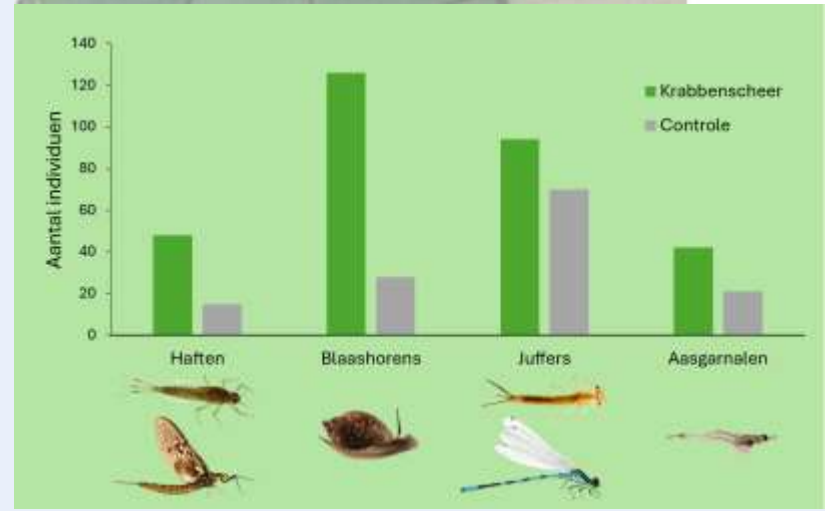
Weinig verschil in kreeftdichtheid en sowieso relatief lage dichtheid (0,7-0,8 ind./m²)

Krabbenscheer slaat aan

Betere macrofauna
Minder NH₄

Pilot Schiphol

Vogels en vliegtuigen...

2024: Craybar met luik - Waardenburg Ecology

50% meer
vangst dan fuik

2x efficiënter in
tijdsbesteding

2025: vervolg habitatmaatregelen

Conclusies

- NVO's tegen rivierkreeften succesvol
- Krabbenscheer zorgt voor betere diversiteit in macrofauna
- Craybar is effectief en efficiënt

Hoogheemraadschap van
Rijnland

droge voeten schoon water

Volg ons op social media

